

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

E X N I C O L A I
D A M A S C E N I
V N I V E R S A L I H I S T O R I A

S E V

Dc moribus gentium libris excepta
I O H A N N I S S T O B E I
collectanea,

Q V Ä

Auctor dux-natus. NICOLAVS CRAGIVS latina fecit, &
seorsum edidit.

A P V D

Petrum Santandreamum,

clo Io xciij.

C V Q A

VIRTVTE, ERVDITIONE
ET GENERE NOBILISSIMO
OLIGERO ROSÆCRANTIO
ILL. D. GEORGII ROSÆC R. F.
NIC. CRAGIVS S. D.

Rædicatur à multis Nobil. Oligere, & quidem do-
ctissimis viris, singularis tui ingenij felicitas, necnon
egregium circa Philosophiam studium. Et tu ipse re-
fidem facis, nihil ad grati. m ab illis fingi, sed quan-
tum laude corum fertur, tantum merito tibi tribui. Praclarum
vero instituum, nec scio an generoso & excelsò tuo animo aliud
dignis. Ac gratulor patriæ familiaque talem Rosærantium;
gratulor parentibus tam insignem filium. Sed patere tamen, mihi
Oligere, amore cui, patriæque studio, hoc à me dici, non tantum
conuenire tibi tam illustri loco orto, eam quæ in contemplatione
naturæ occupata est Philosophiam; sed multo magis alteram, quæ
de Virtutis actionibus differit, & vita civilis præcepta tradit.
Nam hæc proprius ipsum hominem id est, mentem nostram attin-
git, & in ea humanae sapientiae meditatio & exercitatio præcipue
consistit. Quod haud dubiè ita saniores quique Philosophorum
iudicarunt, qui illa non continei, istius studium vel maximè sibi
excolendum existimarunt. Id quod ne longè petitis exemplis tibi
confirmare necesse sit, à Principibus Philosophorum disces. Vide
mihi septem sapientes Gracia, qui Philosophiam ipsam condide-

aa 2. runt,

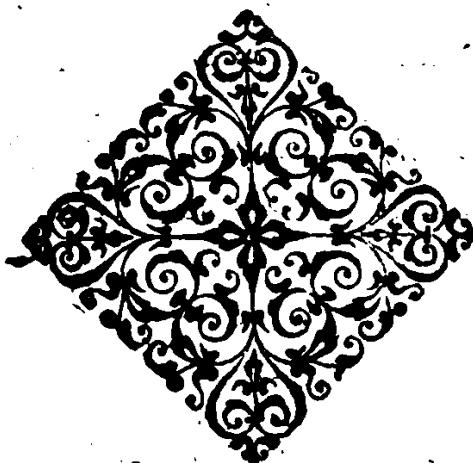
runt, eorum solum Thaletem habes naturae arcana scrutantem, reliqui in Politia versati. Et ex illis ipsis Philosophi, quos maximis facere potes, Socrates, Plato, Aristoteles, Theophrastus, permagnam in hanc operam et studium posuerunt. Atque ut paucis absoluam, fuit hoc familiare cunctis ferè Philosophis, ac in primis Academicis cum Peripateticis. Quorum è numero est Nic. Damascenus haud postremus, qui ad exemplum Aristotelis ac Theophrasti, huius generis scripsit libros octoginta Kadouliticis isoëias, ut vocat, seu de moribus gentium vniuersarum, plenos haud dubie bona frugis et multiplicis doctrina. Utinam extarent tantummodo, cum huic, cum istorum auctorum quos dixi, scripta, non esset ista eruditæ doctrina pars à cultoribus adeo deserta: sed inueniret complures cui similes verè nobiles, id est ad virtutis gloriam recta via gravissimes, quorum animis efficacissimum sui amorem excitaret. Sed quia manca præceptorum aliquatenus Philosophia, et historia huiusmodi politica destituimur, haud nullo in operapretio studium ab iis occupari putandum, quibus ad curam est hac qualiacunque veterum Rerum pub. monumenta conservare. Quapropter que istius Nic. Damasceni in collectaneis apud Stobaeum reperi, placuit descripta et seorsum excusa hoc tempore euulgare, ac quod ad Gnomas seu sententias propriè non pertineant, suo quasi auctori ex aliena possessione asserta restituere. Nam que apud Athenaeum sunt, vel que alia eò pertinentia obseruare licuerit, aliâs addicurus. Ac tametsi non sint haec eius generis, ut politicum efficiant, sicut nec item philosophorum præcepta: eo ramento loco habenda, ut cum usu rerum cuncta prudenter et consilij fundamenta maiorem in modum confirmant. Sed præcepta et instituta politica Nobiliss. Oligere, ex hisce et aliis philosophorum libris petes: usum certè non aliunde melius disces,

quam

quam ab illustri parente tuo, in quo Deus tibi viuum sapientiae & aliarum magnarum virtutum exemplum statuit. Ad cuius imitationem si tecum te compares, eique te quam simillimum praestes, nihil ferè maius est, quod à te patria desiderari. Quod tibi ut contingat, omnes patria amantes precamur, idque ut de te indubitate speremus q[uod] virtus & eruditio iubet tua. Per quam virtutem tuam, Nobiliss. Oligere, te maiorem in modum rogo velis hunc libellum tuo nomini dicatum, gratum habere, & præ illo animum, vnde prodit, longè magis acceperare. Quod si feceris, hoc quod iam studi mei erga te pignus, huius libelli oblatione habes, dabo operam ut postmodum aliquo cum fœnore tuam & redimam.

Vale feliciter nobilissime
Oligere.

aa 3

ΕΚ ΤΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

ΘΥΝΟΙ.

Ὕποτοις ναναγοὺς φίλαις θεόσπους μεχάριδνοι, φίλοις τοιούτηι. Τῶν
δὲ ξένων, τοῖς μὴ ἔκουσιώς ἐλθόντας, σφόδρα πιμφοῖ τοῖς δὲ ακου-
σιώνικολαζούσι.

ΑΡΙΤΟΝΟΙ.

Αείτονοι τῷ εἰμιτύχον ὑδήν διποτεῖντο. τὰ δὲ καράματα τῷ χρηστείων
εἰς χειροῦς ἐλύτερις φυλάττουσι.

ΔΑΡΔΑΝΟΙ.

Δαρδανεῖς, Ιλλιεικὸν ἔθνος, τεὶς ἐπ' βίᾳ λούσαται μόνον, δια-
χειρῶνται, καὶ διπλά γάμοις, καὶ τελετῶντες.

ΓΑΛΑΚΤΟΦΑΓΟΙ.

Γαλακτοφάγοι, Σκυδικὸν ἔθνος, αἴσιοι εἰσι, ὡστερ καὶ οἱ πλεῖστοι Σκυ-
δῶν.

Τερφεὶς δὲ ἔχοντι γάλα μόνον ἵππουν, δέξεται τερψιούσι τις, εἰδίουσι καὶ
πίνουσι. Καὶ εἰσὶ δέ τοι δυσμαχώτατοι, σωὶς αὐτοῖς πάντη τινὲς τερφεὶς
ἔχοντες. οὗτοι καὶ Δάρειον ἐτρέψαντο.

Εἰσὶ δὲ καὶ δικαιότατοι, κοντά ἔχοντες τὰ τε κτήματα καὶ τὰς γυναι-
κας. ὡσὲ τοῖς μὲν πρεσβυτέροις αὐτῷ πατέρας ὄνομάζειν, τοῖς δὲ γένοις
παῖδας, τοῖς δὲ ήλικας ἀδελφοίς.

Σὲν δὲ καὶ Ανάχαροις, εἰς τῷ εἰπάται σοφῶν νομιδεῖς· οἵ τιλοι εἰς τὰς
Ἐλλάδας, οὐαὶσορητη τὰ τῷ ἄλλων νόμιμα.

Τοῦτον καὶ Οὔμερος μέμνηται, εἰς οὓς φησι·

Μυστῶν τὸν ἀγχομάχων καὶ Αγανῶν ἵππο μολυῖν,

Γαλακτοφάγοι, Αβίων τε, δικαιοτάτον αἴθερόπων. Αβίως οὐδὲ αὐ-
τοῖς λέγει, οὐδὲ τὰ γένεα μὴ γεωργεῖν, οὐδὲ τὸ αἰσιούς εἶναι, οὐδὲ τὸ
χεῖδαν

EX NICOLAO DAMASCENO DE MQRIBVS GENTIVM.

THYN.

HYNTI naufragos humaniter excipiunt, & amicitia sibi deuinciunt. Sed & ex peregrinis eos, qui sponte accedunt, eximiè honorant: Qui verò inuiti ad ipsos delati fuerint, puniuntur.

ARITONI.

Aritoni nullum animal magant. Oracula sua testis inscripta habent, quæ in aureis inuolucris custodiunt.

DARDANI.

Dardani, gens Illyrica, ter saltē in vita lauantur, quum in lucem recens editi sunt, quum nuptias conseruant, quum fato sunt functi.

GALACTOPHAGI.

Galactophagi, gens Scythica, non in ædibus degunt, ut & plerique alij Scythurum.

Victus eis saltē equarum lacte constat, vnde caseos conficiunt, vt ita eotum potum cibo vtantur. Itaque non facile bellō superantur, quod communitas vbique ipsis præsto sit. Hi & Darium domum remeare coegerunt.

Sunt autem inuicem iustissimi, vt pote qui facultates & uxores communes habeant. Vnde inter se Seniores quosuis patres suos appellant, iuniores filios, & æquales fratres.

Ex his oriundus Anacharsis, in septem sapientum numero habitus, qui in Græciam venit, vt leges & instituta aliorū disceret.

Quin meminit eorum & Homerus ubi inquit,
Myorum cominus pugnantia, & Agenosum equas mulgentium.

Et Galactophorum, Abiorūmque iustissimorum hominum. Abios autem vocat eos, siue quod terram non colerent, siue quod sine domib⁹ degarent, siue etiā quod absoluarc⁹ in-

χρῆμα τούτοις μόνοις τόξοις. Βίον γάρ λέγει τὸ τόξον.

Παρὰ τούτοις οὐδὲ εἰς, ὅτε φθεγῶν ὡς φασι, ὅτε μισᾶν, σύτε φοβοῦσις
καὶ ισορίζη, διὰ τὴν τὸ βίου κοπόπτα, τὸ δεκαρσαῖνον.

Μαχίμως δὲ οὐχ ἥτοι αὐτῷ αἴ γυναικες, οἱ αἵδρεις, καὶ συμπολε-
μῶντις αὐτοῖς δέ ταν δέη. Καὶ δέ τέτο Αμφίζοντος γυναικοτάτας εἶναι, ὡς
ποτὲ ἐλάσση μέχρι Αθηνῶν καὶ Κιλικίας, διπά τοτε παράκουεν ἐγγὺς τῆς
Μακάποδος λίμνης.

I B H R O I.

Ιερεῖσιν αἴ γυναικες κατ' ἔτος δέ, πιστὸν οὐκανόν-
τον. Αἵδρεις δὲ χρειστούντοις κείναις τοῖς, τὰ σλαῖται ἕργασσαρδόνια πεπτ-
μῶντι.

Ἐχοντι δὲ ταῦτα μότερν τηνότις, οὐ τελείωσε περιλαβεῖν αὐτὴν διαν-
θάσσον, αἰχθεῖται πάντα.

O M B R I K O I.

Ομβεικοὶ δὲ τοῖς περὶ τοὺς πολεμίους μάχαις αἴρισται ποιῶνται ἥτι-
πηρδόν. Σὲν, ἀλλ' αὐτούχαιον οὐ τικάν, οὐ διποθνήσκειν.

Ομβεικοὶ δέ ταν περὶ αλλήλαις ἔχονται αἱρεσίτοντο, περισπλαδί-
ταις, οἷς δὲ πολέμον, μάχαιται τούτην δοκοῦσι δικρότερα λέγει, οἱ τοις δια-
ποτοῖς διποσφάξατες.

K E L T O I.

Κελτοὶ οἱ περὶ ἄκρων τῆς γητηίστες, αἰχθεῖται ποιῶνται τοῖς γενεταπάπιον-
τα οἰκίαν φύγειν.

Πλημμυρίδος δὲ διὰ τῆς ἔξω θαλάττης ἐπειρχομένης, καθ' ὅπλων α-
παγγέλτες οὐκομένης έώς κατακλύζονται, οὐαριὰ δικάστησι φύγεστις τὸν
δάνατον φοβεῖσθαι.

Κελτοὶ σιδηροφρεσιῖτις πάκη πόλιν περιέτονται.
Μείζων δὲ δέσποινα καὶ τὴν ξένονταί λέπτος, η πολίτης οὐδὲ τὸ μέρη
γάρ θάνατος ή ζημία: οὐδὲ τὴν πολίτου φυγήν.

Τιμῶν μάλιστα τοις γενεῖσιν τὸν ποιῶν περισταμένος.

Ταὶ δὲ θύραι τῆς οἰκίαν οὐδέποτε κλείουνται.

P A I D A L I O I.

πι Επι Παιδαλίδης, Ιερίναρχον, διόρχεο δύνανται, αλλ' ο σωτετατός τοῦ
παιδέο-

bellis usurparent. Arcus enim poetæ haud raro βασις dicitur.

Apud hos (vt ferunt) neminem deprehendere est inuidia laborantem, aut odio flagrantem, siue metu perculsum, propter vitæ istam communionem & iusticiam.

Bellicosæ autem ipsorum non minus mulieres sunt, quam viri, quæ & vna in prælium eunt, quum ita factio opus. Itaque & Amazonas fœminas generosissimas esse, adeò ut progressæ sint cum exercitu olim Athenas, & in Ciliciani usque, quando vide-licet iuxta Mæotim paludem habitarunt.

I B E R I.

Iberorum mulieres quotannis in publicum exhibent, quod tela confecerunt. Viri autem suffragiis electi de ipsis iudicant, & quam earum plurimum laborasse inueniunt, ei primos honores deferunt.

Habent quoque zonam certæ mensuræ, intra quam si venter cuiusquam comprehendendi nequeat, pro dedecore id magno habetur.

Vmbrii quum controværias inter se habent, pugnant armati ac si bello congregendum esset: & videntur iustiorem habuisse causam, qui aduersarium interemerint.

C E L T A E.

Celtæ Oceani accolæ, pro dedecore habent, si quis muro aut domui ruenti se subducatur.

Inundatio quum ex mari exteriori accedit, armis induiti ei obuiam eunt, subsistuntque donec mergantur, idque ne fugientes videantur quoquo modo mortem formidare.

Celtæ gladiis cincti Reipub. negotia tractant.

Grauiorem etiam pœnam apud eos luit, qui peregrinum, quam qui ciuem interemerit. Illi enim mors irrogatur, isti exiliū indicitur.

Ante omnes honore eos afficiunt, qui victoria potiti agrum aliquem in publicum acquisuerunt.

Ianus ædium numquam occlusas habent,

P E D A L I I.

Apud Pedalios, gentem Indicam, non sacrificus, sed prudenterissimus

παράγοντας κατάρχοντα τῷ ίερῷ. αὐτῆται δὲ αὖτε τῷ θεῷ πάλιν αἴλαντο, πλὴν μηδουσίων.

ΠΡΑΤΣΙΟΙ.

Πρεσβύτοροι τοις ἀσυγέντορας, εἰς λιμνὰ πεθῶσι, τρέφεται.

ΤΕΛΧΙΝΕΣ.

Τελχῖνες αἱ Θεωροὶ οὐ μαζόμενοι τὸ αὐτέχθον τε κρῆτες, οἵκοσαντίς τε καὶ Κύπρῳ μετανασάντες δὲ εἰς Ρόδον, καὶ φεροὶ τῶν ὑποσυν καταχόντες, βάσκανοί τε σφόδρα ἦσαν καὶ φθονεοῦται.

Τεχνῖται δέοντες, καὶ τὰ τῷ φεροὶ ἔργα μητούμενοι, Αθηναῖς τελχῖνας αἴγαλμα φεροὶ ιδρύσαντο, ώστε εἰς τις λίγῃ Αθηναῖς βασκανού.

ΤΑΡΤΗΣΣΙΟΙ.

Παρὰ Ταρτησίοις νεωτέρῳ πρεσβύτερου καταμαρτυρεῖν, οὐκ εἴπεται.

ΛΕΥΚΑΝΟΙ.

Λευκανοὶ μηχίζονται ἄλλοις, ὥστε αὐτὸν τινὸς αδικήματος, οὐ τοις καὶ ἀστοῖς καὶ ἀργίας.

Ἐαὶ δὲ τις ἀστῷ μανείσας χρέος ἐλεγχθῇ, στρεγαῖ αὐτός.

ΣΩΤΝΙΤΑΙ.

Παρὰ Σουνίταις κατ' ἕτος, οἵτε οἱ θεοὶ κείνονται μημοσίᾳ, καὶ αἱ παρθένοι. οἱ δὲ γερεθεὶς αὐτος ἐγγένηται, λαμβανεῖται βούλεται, εἶθ' ὁ μητρὸς σκέπαιος μεύτερος, καὶ ὅτος ἐφεξῆς.

ΛΙΜΙΡΝΙΟΙ.

Λιμύρνιοι κοντάς τὰς γυναικας ἔχουσι, καὶ τὰ τέκνα σὺν κοινῷ τρέφουσι μόχρι ἐγγένηται. εἶτα τῷ ἔκτῳ συνεγένχαντες ἀπαρταὶ τὰ παγδία, τὰς ὄμοιοτας φερὲς τοις ἀδρας εἰχάζουσι, καὶ ἐκάστῳ τὸ ἵμοιον διπολιθόνασι πατεῖ. αὐτὸν δὲ τὸν παγδίον, ἐκάστος καὶ διπολαμβανεῖ.

ΣΑΤ.

tissimus omnium qui præsto sunt, sacra auspicatur. Petitur autem à Diis nihil aliud quam iustitia.

P R A Y S I I.

Prayſij, vel Praſij, vicinos fame afflitos alimento subleuant.

T E L C H I N E S.

Homines illi qui Telchines dicti, antea quidem Cretenses erant, sed postea & Cyprum inhabitarunt. Vnde quum in Rhodum migrassent, primique eam insulam occupassent, maligni admodum & inuidi extiterunt.

Quum verò & hi artes mechanicas exercent, maiorūmque opera imitarentur, Mineruæ Telchiniæ statuam primi erexerunt, quod nomen sonat ac si dicas, Mineruæ inuidæ.

T A R T E S S I I.

Apud Tartessios minori natu aduersus maiorem testimonium ferre non licet.

L V C A N I .

Lucani tanquam criminis alicuius, etiam luxuriæ ignauiaeque iudicia agitant.

Si quis coniunctus luxurioso mutuum dedisse, mutuo isto multatur.

S A M N I T E S.

Apud Saunitas vel Samnites de adolescentibus & virginibus quotannis publicum habetur iudicium. Quem igitur eorum optimum esse sententia iudicium pronunciarit, is sibi ex virginibus eligit vxorem quam vult, deinde secundus ab eo alteram, & sic de cæteris fit deinceps.

L I M Y R N I I.

Limyrii uxores habent communies, & liberos communiter alunt usque ad annum ætatis quintum. Anno autem sexto in unum conuocant omnes pueros, atque tum ex similitudine ad quemlibet virorum cotieeturam facientes, cuilibet similem pætri filium assignant. Quum itaque quis agnoverit puerum suum, tum quilibet eum ut filium educat.

ΣΑΤΡΟΜΑΤΑΙ.

Συνομάτατος δέ τελῶν οὐκεῖσθαι εἰς τὸ λίθον.
Ταῖς δὲ γυμναῖς πάντα πείδωντα τὸν διαστόλον
Παρθένοι δέ τοις φεύγοντα συνανύσσουσι τὰς γάμου πενταῦρην πολέμον
αὐδρακτείνη.

ΚΕΡΚΕΤΑΙ.

Κερκέτατοι τοῖς αὐτοκίνοντας ὅποιοι, τῷ δὲ ιερῷν αὐτούργουσιν.
Ἐπειδὴ τοῖς κυβερνῶν σκάφος δύσμαρτη, περιστόντες ἐφεξῆς ἔχασσοι. ἐμ-
πίνουσιν αὐτοῖς.

ΜΟΣΤΝΟΙ.

Μόστωντοι τοῖς ἑαυτῷ βασιλέα τρέφουσιν πυργῷ κατάκλεισον.
Εαὶ δὲ τοῖς δόξῃ κακῶς ποτὲ βεβλεῦσθαι, πελμαῖς αὐτὸν διποκτείνουσι.
Τὸν δὲ τρεφόμενον στονάκεισυν διαιρεῦσι, μόρες κονῇ ὀξειλόντες τοῖς
ἀριστεροῖς ξένοις.

ΦΡΥΓΕΣ.

Φρύγες δρκαῖς ψεῦσται, αὐτοὺς ὁμιλεῖται, οὕτε ἄλλοις ὀξειροκοινῆται.
Εαὶ δὲ τοῖς παρ' αὐτοῖς γεωργικὸν βοῶν διποκτείνη, ή σκεῦος τῷ δεῖγμῳ
εργίας κλέψῃ, θανάτῳ ζημιεῖται.
Φρύγες ψεῦσται πατορύτουσι τοῖς ιερεῖς πελμοπίσσαντας, ἀλλ' ὅπερι λίθοις.
Δικαπήχας πειθαστὸρθοις.

ΛΥΚΙΟΙ.

Λύκιοι τοῖς γυμναῖς μᾶλλον, ή τοῖς αὐδρας πυῶσι, καὶ καλοιώνται
μητέρων. Ταῖς τοις κληρονομίας παισὶ θυγατερέσι λείπουσι, ψεῦται τοῖς γόνοις.
Οἱ δὲ αὐλαδίσθεος αἴλφι κλέψῃσι, μδῦλος γίνεται.

Ταῖς δὲ μαρτυρίας στοιχείοις, οὐκ δῆθύ παρέχονται, ἀλλὰ κατα-
μένα.

ΠΙΣΙΔΑΙ.

Πισιδαῖς διπνοιῶντος απάρχονται τοῖς γονεῦσι, οἷς ήμενοι τοῖς θνοῖς
καθέδρασθεντοῖς.

SAVRONATÆ.

Sauromatæ (vel Sarmatæ) tribus diebus cibo se ita ingurgitant, ut repleantur.

Vxoribus in omnibus obtemperant, tanquam Dominabus.

Virgini non prius nuptias concedunt, quam hostem aliquem interfecerit.

CERCETÆ.

Cercetæ reos cuiuscunque admissi criminis ita puniunt, ut sacris interdicant.

Si quis scapham gubernans impegerit, accedentes ordine singuli illi inspiciunt.

MOSYNI.

Mosyni Regem suum educant turri inclusum.

Si quis iudicatus sit minus benè in publicum cōsuluisse, eum fame enecant.

Frumentum quod ipsis ex agris prouenit æqualiter distribuunt, partem inde aliquam in commune conferentes pro peregrinis aduenientibus.

PHRYGES.

Phryges omni abstinent iureiurando, ita ut nec ipsi iurent, nec alios ad iurandum adigant.

Si quis apud eos bouem aratorem interficerit, aut agriculturæ instrumentum surripuerit, morte multatur.

Phryges non defodiunt in terram sacerdotes mortuos, sed super columnas lapideas decem cubitorum erectos statuunt.

LYCI.

Lycij plus honoris mulieribus quam viris deferunt, nominaque eis à matribus induntur: Itemque bonorum heredes filias, non filios relinquunt.

Si quis liber condemnatus fuerit furti, poena seruitutis ei interrogatur.

Testimonia in causis non protinus ferunt, sed post mensem demum.

PISIDÆ.

Pisidæ conuiuantes, parentibus epularum primitias libant, perinde ut nos Diis federum amicitia que præsidibus.

Grauis-

Η δὲ μοιζηὶ κείσις ἐδίπλα καταθήκης· τὸν δὲ δάσος ερήσαντα, θαυματοῦσιν.

Εαὐδὲ μοιχὸς αἰλῷ, φεύγεται τὴν πέλην δῆλον μῆτρὶ τῆς γυμναικὸς,
δῆλη ἡμέρας τακτάς.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ.

Αἱ θόπες τὰς ἀδιλφὰς μάλιστα πυρῶσι καὶ τὰς δύσεις μάλιστα καταλείπουσιν οἱ βασιλεῖς, καὶ τοῖς ἑαυτῷ, ἀλλὰ τοῖς τῷ ἀδιλφῶν ψοῖς. Οὐταν δὲ ὁ δύσεις ἄμφος μὴν, τὸν κάλλιστον δὲ πάντων καὶ μαχημώτατον αἰεσῶντα βασιλέα.

Ασκῆστο δὲ δύσεις καὶ δίκαιοσιάν.

Ἄρνεσθαι δὲ αὐτῷ αἵ οἰκια, καὶ σὺ ταῖς ὁδοῖς κειμένων πολλῶν, καὶ δὲ τοῖς
χλέπτει.

ΒΤΑΟΙ.

Ἐν Βυζάντιοι Λίβυες μὴν αἴδρῳ βασιλεῖς, γυνὴ δὲ γυμναικῶν.

ΒΑΣΟΤΛΙΕΙΣ.

Βασουλιεῖς Λίβυες ὅταν πολεμῶσι, τὰς μὲν γύνακας μάχονται, τὰς δὲ
ἡμέρας εἰρεύειν αἴρουσι.

ΔΑΨΟΛΙΒΤΕΣ.

Δαψολίβυες ὅταν συναχθῶσι, πάντες ἀμαζανῶσι σὺν μᾶτρά μῆτρι
λόσιν πλειάδος, καὶ μῆτραὶ τὴν ἑίσαστην χωρὶς τῷ γυμναικῶν κατακειμένων
κατασβέσαντες τὸν λύχνον εἰσέρχονται, καὶ ὅτυχον, λείαν τύχη λαρισάει.

ΙΑΛΧΛΕΤΕΙΣ.

Ιαλχλιμεῖς Λίβυες, ὅταν πολλοὶ μυτένουσαν ταῦ γυμναικαὶ τῷ καθειστῇ
διπνοῦσι, παρεύσοις τῆς γυμναικός. πολλὰ δὲ σκηπτόντες, εἰφέντες
γυνὴν λαζηστη, τούτῳ συνοικεῖ.

ΣΟΡΔΟΛΙΒΤΕΣ.

Σορδολίβυες καὶ δὲ κόκτησται σκεῦος ἔξω κύλικος καὶ μαχαίρας.

ΑΛΙΤΕΜΙΟΙ.

Αλιτέμοι Λίβυες τοὺς ταχυτάτους αὐτῷ αἰεσῶντα βασιλεῖς· τῷ δὲ
ἄλλων πυρῶσι τὸν δίκαιοτατον.

Grauissimum apud eos iudicium depositi agitur, quod qui fraude inuertere conuictus fuerit, morte afficitur.

Si quis in adulterio comprehensus fuerit, is cum adultera asino insidens per urbem circumducitur, idque ad constitutum aliquot dierum spacium.

A E T H I O P E S .

AETHIOPES sororibus potissimum honorem exhibent, & successionem tradunt Reges, non suis, sed sororum filiis. Quod si ex iis nullus supersit, cui succedere ius sit, tum pulcherrimum omnium & bellicosissimum Regem deligunt.

Exercent iij p̄ticipuē pietatem & iustitiam.

AEDIBUS ipsorum nullæ sunt ianuæ, cumque in viis publicis multa sita iaceant, nemo eorum aliquid furatur.

B U X O S .

Apud BUXOS, LIBYÆ seu AFRICÆ gentem, vir inter viros dominatum gerit, mulier inter mulieres.

B A S V L I E I .

Basuliei, LIBYÆ gens, quum bellum gerūt, noctu quidem prælium committunt, interdiu vero pacem seruant.

D A P S O L I B Y E S .

Dapsolibyes simulatque in vnum conuenere, vniuersi simul nuptias cōtrahunt eodem die, post occasum pleiadum. Etenim ut coniuati sunt ad mulieres seorsim accumbētes extintis lumenibus adeunt, quamque earum fortè quispiam nactus fuerit, eam & vxorem ducit.

I A L C H I L E V E I .

Ialchleuei, gens Libyca, quum multi simul eandem sponsam ambiant, apud sacerum seu sponsæ petitæ patrem coenant. Dum vero multis dicteriis sibi inuicem illudunt, cui eorum sponsa ariserit, is eam ducit.

S A R D O L I B Y E S .

Sardolibyes nullam supellestilem sibi parant, præter calicem & gladium.

A L I T E M I I .

Alitemij Libyes perniciissimos Reges eligunt: Ex reliquis prout quisque maximè iustus est, ita & dignitate eminet.

ΝΟΜΑ ΔΕ Σ.

Οι Νομάδες τὴν Λίβυαν, ἢ ταῖς ἡμέραις, ἀλλὰ ταῖς νῦν, αὐτῷ αὐθι-
μάσι τὸν χεόντον.

ΑΦΑΡΑΝΤΕΣ.

Αφάραντες Λίβυες ὄνοματα όχι ἔχουσιν ἥλιω δὲ αὐγοῦ λοιπόνεοι-
ταγ, ὡς πολλὰ κακὰ φήναντι.

Τῶν δὲ θυγατέρων αἵεισας κείνουσι, τὰς πλεῖστην χρόνον μεριμνίας
παρθένοις.

ΒΟΙΩΤΟΙ.

Βοιωτοὶ ἔνιοι τοὺς χείσις ἐκδύσιδόντας εἰς αὔρεαν αἴγαντες, καθίσαν-
κελδύουσιν, εἰτα κοφίνον διπλάκλουσιν αὐτῷ δέ σι αὐτοφυναθῆ αἴπις
γένεται. οὐκοῦ δὲ τῷτο πεπονθέντα, καὶ οἱ Ενεπίσθιν πατήρ, Βοιωτὸς ὁν τὸ
γένος.

ΑΣΣΥΡΙΟΙ.

Ασύροι τὰς παρθένους σὲ αὔρεαν πωλοῦσι τοῖς θέλουσι σωτεῖν.
περίτας μὲν τὰς διηγεισάτας καὶ καλλίσας, εἰτα τὰς λοπὰς ἐφεξῆς. Οἱ-
ταν δὲ ἐλθωσι δηλὶ τὰς φαυλοτάτας, κηρύττουσι, πόσον τὶς θέλει περ-
λαβεῖν ταύτας σωτεῖν, καὶ τὰ σωταχθέντα σὲ τῆς τῆς δύπρεπῶν πυῆς
ταύτας περιθένται.

Λουτρὸν δὲ μέλισα βαθίττα καὶ αὔρυνοίσιν.

ΠΕΡΣΑΙ.

Πέρσαις δὲ μὴ ποιεῖν ἔξεστιν, οὐδὲ λέγουσιν.

Εαὶ δὲ τις πατέρα κτείνῃ, ταύτηντον αὐτὸν οἰονται.

Εαὶ δὲ τινα περσάξῃ βασιλὸς μαστιγῶσαι, διχειρεῖν, ὡς αὐγανοῦ το-
χῶν, ὅπι αὐτῷ ἐμπίσθη βασιλές.

Ἄθλα δὲ λαμβάνουσι καὶ βασιλίως πολυτελίας.

Οἱ δὲ πάγιοι παρ' αὐτοῖς, ὡστερ μαθήματα, τὸ ἀληθένεν διδάσκον-
ται.

ΙΝΔΟΙ.

Παρ' Ινδοῖς ἔτι τις διποτεροθῆ διετίου, η̄ καταπαθήκης, οὐκ ἔτι
κείσις.

NOMADES.

Nomades & ipsi Liby whole gens, in temporum dinumeratione non diebus, sed noctibus vuntur.

APHARANTES.

Apharantes Libyes nominibus carent, soli orienti conuicium faciunt, ut qui multa mala in lucem proferat & ostendat.

Ex filiabus optimas eas censem, quæ tempore quam longissimo virgines manent.

BOEOTI.

Quidam Boeotorum decoctores qui non sunt soluendo in forum adducunt, & considere iussis cophinum superiniiciunt: Ac qui hoc cophini poena affectus fuerit, inde infamis fit. Quam poenam irrogatam etiam Euripide patri, qui ex Boeotis oriundus erat, sunt qui existimant.

ASSYRI.

Affyri virgines in foro vendunt quibuslibet eas sibi iungi desiderantibus. Ac primo quidem veneunt, quæ forma omnium sunt venustissima, tum deinceps reliquæ. Quum verò ventum tandem fuerit ad maximè deformes, per præconem diuulgant, quantum quisque pecunia accipiat, ut eam ducat. Atque ita pretium ex formosarum venditione redactum, in elocandas deformes impendunt.

Coniungunt pariter exercentes in moribus potissimum gravitatem & mansuetudinem.

PERSÆ.

Apud Persas quod factum turpe existimatur, id nec dictu honestum censem.

Si quis patrem necauerit, cum subdititium non genuinum filium existimant.

Si quem iusserit Rex flagris cædi, is tanquam beneficio affectus, gratias agit quod eius Rex meminisset.

Quibus soboles numerosa est, ij præmium eo nomine à Rege ferunt.

Pueri apud ipsos, vera dicere, non secus atque disciplinam aliquam discunt.

INDI.

Apud Indos quum quis fraudatur mutuo aut deposito, actionem

b b nem

κείσις ἀλλ' αὐτὸν αἰπάταγ ὁ πιστώσας.

Οὐδὲ πεχθίτου πηφόσας χίτερη ὄφελμὸν, θανάτῳ Ζημίταγ.

Τὸν δὲ μέχιστα αἰδικίσαντα, ὁ βασιλῶς κὲλοῦει κείσαδαγ, ὡς ἐχάτης
ὕστις ταύτης ἀπίμιας.

Ινδὸς συγκατακάκηκον, ὅταν τελευτόσιν, τῷ γαλακτῶν τινὶ περφε-
λεσάτην, αὐτῷ δὲ ἐπεῖνον αὖτε μέγιστος κίνητα, απεβαζάντων νικῆσαν ε-
κάστην τῷ φιλέννῳ.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ.

Λακεδαιμονίοις τέχνας μενθάνει ἀλλας ἢ τὰς εἰς πόλεμον, αἰχρέψ-
θείν.

Εἰσιώντας δὲ πάντες σὺ κονδρό.

Τοὺς δὲ γέροντας αἴχιεύοντα, καὶ δὲ ἥττον ἢ πατέρας.

Γυμνάσια ἀστερὶ αἴδρων ὅστι, ἕτερη καὶ παρθένων.

Ξένοις δὲ ἴμβιοις ἐκεῖξεν σὺ Σπάρτη, ἔτε Σπαρπάταις ξενιτάνειν.

Ταῖς δὲ αὐτῷ γαλακτῶν περφελόσας τοις διειδεύσαπον κύεισαν,
καὶ αὐτῶν καὶ ξένων.

Χρηματίζεισαν δὲ αἰχρέψ Σπαρπάτη.

Νομίσματα δὲ γράντας σκυτίῳ, ἵνα δὲ τοῦτο πινδρεθῆ γρυπός ἢ αἴρ-
γυρες, θανάτῳ Ζημίταγ.

Σεμιωόσας δὲ πάντες, δὴ τῷ ταπινοῖς αὐτοῖς παρέχειν, καὶ κατ-
κύοις ταῖς αρχαῖς.

Μαχείζοντας δὲ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς οἱ γηγενεῖς διποθνήσκοντες, ἢ οἱ
μεταχῶς ζῶντες.

Οἱ δὲ πάγιδες νομίμως ἀλλὶ τηνα βωμὸν πελμότες ματιγειντα, ἔως αἱ
ὅλιγοι λειφθέντες σεφασωθῶσιν.

Αἰχρέψ δὲ δέσι μηλῶν σύκιων, ἢ συγκυματίων, ἢ φίλον γρυπέαδα.

Κείσις δὲ ταῖς γεργίαις δέσι τῷ τρηματὶ τῆς βίᾳ περστήσεται, τοῖς τε
δὲ δὲ κακῶς Ζῶσιν.

Οἵταν δὲ σερπεύοντας ἐξω χέρες, πῦρ δὲ πόβωμον τῇ αὐγήτορες Διός
ἐνανσάμδυος πυρφόρες λεγέμδυος, σώνται τῷ βασιλεῖ ἀσβεσον αὐτὸν
περστ.

Σιωτ-

nem non habet, sed sibi culpam imputare debet, quod credidit.

Si quis artificem manu vel oculo priuauerit, morte pœnam luit.

Qui grauissimo obnoxius delicto est, iubente Rege tondetur, tanquam hoc extremæ sit ignominiæ.

Indis mortuis iungitur in rogum vxor ex omnibus dilectissima vnâ cremanda. Inter ipsas autem acerrimum certamen oritur, adiuuantibus quamlibet suis amicis, vti vincat.

L A C E D A E M O N I I .

Lacedæmonij non satis honestum ducunt, aliis operam nauare artibus, quam ad res bellicas pertinentibus.

Cibum omnes viri vnâ capiunt.

Senes quo suis omnes reuerentur, non secus ac parentes suos.

Vt viris sua sunt exercitia: ita sunt virginibus item sua.

Peregrinis Sparte degere fas non est, nec Spartanum peregrinè proficiisci.

Vxoribus suis potestatem faciunt prolem suscipiendi ex pulcritermis, tum ciuium tum peregrinorum.

Quæstum facere Spartano indecorum.

Nomismate vtuntur ex Corio. Quod si verò cōtingat aurum domi alicuius vel argentum deprehendi, morte pœnam luit.

Maxima omnibus hinc gloria, si se humiles & obedientes magistratibus suis præbeant.

Beatores apud eos iudicantur, qui præclaram mortem oppertunt, quam qui in magna prosperitate viuunt.

Pueri ex lege quadam aram circumeuntes flagellantur, donec pauci ex iis reliqui, perdurantes sub flagris, coronas præmium auferunt.

Minus honestum censetur timidum aliquem, contubernalem vel Gymnasij socium, vel amicum sibi iungere.

De Senibus iudicium fit circa finem vitæ, qui nam ex iis bene, qui sequius vitam suam traduxerint.

Quum exercitus educitur extra limites regionis, ignem incendit sacerdos, qui Pyrphorus, id est ignifer, dicitur, ab aita Iouis ductoris, quem à Rege non procul remotus præfert, inextinguibili seruans.

Συνικτίκοντας τῷ βασιλεῖ μάρτιος καμψατερὶ, καὶ αὐληταῖ, οἵς εἰς τὰς μάχαις αὖτὶ σαλπίγξαν αἱς χεῶνται μάχονται δὲ ἵεραν αρδύον.

Τανίσαντας ἡ βασιλεῖ πάντες, πλην ἐφόρου. Οὐκέτι τε φερεῖ τῆς αρχῆς ὁ βασιλέας, καὶ τις τῆς πόλεως νόμος βασιλεύει.

ΚΡΗΤΕΣ.

Κρῆτες φερτοὶ Ἑλλήνων, νόμος εἴχον Μίνως θερμόν, ὃς καὶ φερτοὶ οὐδαεσθοράτοσεν. φεροστοιεῖτο δὲ Μίνως καὶ τὸ Διὸς αὐτὸς μεμα-
θηκάμενος, δι’ αἰνέα εἰς τὸ δέος φοιτήμενος, τὸν Διὸς αὔτερον ἐλέγετο, κακε-
τινος αἱς παντὸς φέρει τοῖς Κρητοῖς Μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ομηρος, οἵς λέγει.

Τοῖσιδε δὲ Κρηταῖς μογάλη πόλις, εἴναι Μίνως γε.

Εννέωρος βασιλεὺς, Διὸς μογάλοιο ὄχειςτης.

Οἱ δὲ Κρητῶν παῖδες αὐγελάζονται καὶ μετ’ αὐλήλων σκληρεζη-
γρῦμαροι, καὶ θύεσσαν καὶ δρόμους αὐτοῖς αὖπέμπονται κατακύοντες, καὶ τινὲς
εὐόπλιον πυρρίχεις σκηνονοῦνται, λείπανται φερτοὶ εὗρε Πύρριχος καθε-
νιάτης Κρήτης τὸ θύμος.

Συαγιτοῦσι δὲ καὶ οἱ αἱδρες, τινὲς αὐτοῖς δίκαιαν εἴχονται πάντες.

Δᾶνεις δὲ αὐτοῖς δέξιν δύπλα πριώτατα.

ΑΥΤΑΡΙΑΤΑΙ.

Αυταριάται τοις ἀδικημάτοις τῷ σερπιωτῶν δὲ τὰς ὁδοποείας γέ-
ποτε ζῶντας διπλείπονται.

ΤΡΙΒΑΛΛΟΙ.

Τειβαλλοὶ τέτταρες φάλαγγας εἰς τὰς μάχαις ποιοῦνται τὸν φερ-
τινὸν τῷ ἀδικῶν, τὸν ἐχρημάτικον τῷ κερπίσων, τὸν τείτην τῷ ἰππέων, τε-
λεταίαν τὸν γυναικῶν, αἱ αὐτοῖς εἰς φυγὴν τρεπομένοις καθελύονται
βλασφαμοῦσαι.

ΚΑΤΣΙΑΝΟΙ.

Καυσταροὶ τοις μὴ θυμητορέοντος Θρηνοῦστος τοῖς δὲ τελετόσαντας μα-
καρεῖζονται.

ΚΙΟΙ.

Κίοι τοις διπλανόντας κατακείσανται καὶ ὅσο λογόσαντες σὺ δίκιος
ταῦτα

Adiunguntur autem Regi in bellum cuncti Vates, medici, ti-
bicines. Nam tibiis in bellis vice tubarum eruntur. Pugnantes
autem coronis ornantur.

Regi assurgunt omnes præterquam Ephori. Iurat autem Rex
antequam regnum adeat, Imperaturum se iuxta leges Reipu-
blicæ.

CRETENSES.

Cretenses primi inter Græcos leges habuerunt, à Minoe Re-
ge conditas, qui & primus mari imperio potitus est. Fingebat
autem Minos se ab ipso Ioue didicisse, quod per annos nouem
ad montem quendam commearet. Vbi antrum Ioui sacrum erat,
à quo reuersus semper leges aliquas Cretensibus attulit. Cu-
ius meminit Homerus suis versibus, quorum hæc sententia:

Inter illas est Gnoſſus vrbis magna, vbi Minos

Nouem annis imperauit, qui Ioui magni confabulator erat.

Cretensium pueri in vniuersitate publice congregantur, ibique v-
nâ duriter educantur, & vocationibus dediti per acclivias pudis
pedibus discurrunt, & armati ad saltationem Pyrrhichiam dictam
magno labore assuefiunt, cuius inuentor fertur fuisse Pyrrhichus
Cydoniates, genere Cretensis.

Viri autem simul in publico cibum capiunt, eadem victus ra-
tione æqualiter omnia ipsis præbentur.

Dona apud ipsis plurimi æstimata, sunt arma.

AUTARIATÆ.

Autariatæ milites per viam ægros imbecillesque factos, in vi-
uis nunquam relinquunt.

TRIBALLI.

Triballi quatuor Phalanges seu ordines in acie instruunt: Pri-
mam Phalangem faciunt imbecilli. Alteram ab ea fortissi-
morum quorumque: Tertiam Equitum: ultimam mulierum, quæ
reliquos in fugam versos conuiciis sistunt.

CAUSIANI.

Causiani eos qui in lucem eduntur, deplorant; qui autem è
vita excedunt, eos beatos iudicant.

CIJ.

Cij mortuos quum cremarunt ossa eorum colligunt, quæ in
bb , mor-

ταῦτα σύνθετα εἰς ταλοῖον, καὶ πόσκιον λαβόντες
αὐτὸν λέγουσι εἰς πέλματος, καὶ προφέτην αὐτῶν ὀξειδωτάζουσιν, ἀρχεῖς αὐτῶν
πάγια σύνθετα καὶ αὐτοῖς γέρνται.

T A T P O I.

Ταῦτοι Σκυδίκον ἐθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς δικαιουσάτους τῷ φίλων συγκαταθέαπτον. οἱ δὲ βασιλεῖς διερευνώντος φίλων, η μέρης πήποτε μηδέποτε φέρειν, φέρεις τινὲς αἰχίσαι τῆς πελμάτησμά τος.

ΣΙΝΔΟΙ.

Στοιδί τοσσύτοις ἵχθις ὅπλα τοὺς τάφους ὅπιζαλλεστιν, ὅραις πολεμόας.
Ἐπαπλούμενος απεκτονώσῃ.

Ιεροτελεστικοί ΑΧΟΙ.

Κολχὶ τρις πελῶν ποσάντας καὶ ταῦτα σιν, ἀλλὰ γρεμῶσην δέπο μὲν δραγ.

ПАНІН В ОІ.

Πάντοι Λίβυες, ὅτεν αὐτοῖς βασιλέως θάτιο θάνη, τὸ μὲν σῶμα κατορύτ-
τεσσι τὸν δῆμοφαλον διποκόφατες, ὡς χρυσώσοντες τὰ αποθέασιν εἰρατοῦσι.

ΤΕΛΟΣ.

...et quoniam operari vides et credi facias in meo nomine
et nichil aliud nisi operari. Unde et deinceps dicitur
quod postea etiam dicitur in Iustini: Et tu deinceps
mille manus eris magnificus.

1. *Constitutio ad regiam* (1520) *Imperialis* (1522)
2. *Constitutio ad regiam* (1520) *Imperialis* (1522)

the planning of our territories cannot be separated from the
problem of the soil.

mortario contundunt. Tum in nauigium imponentes in altum nauigant, vbi per cribrum ea ad ventos dispergunt, donec omnia difflantur & euanescent.

T A V R I.

Tauri, Gens Scythica, vna cum Regibus mortuis gratissimos quosque eorum amicos humare solent. Rex vero quum amicum aliquem morte amittit, aut partem auriculae, aut totam eam abscindit, prout dignitas amici mortui merebatur.

S I N D I.

Sindi quum quenquam sepeliunt, tum quot hostes in vita occiderit, totidem pisces, eius sepulcro iniiciunt.

C O L C H I.

Colchi vita fundtos non humi sepeliunt, sed ab arboribus suspendunt.

P A N E B I.

Panebi Libyes mortuo Rege corpus reliquum terra condunt: caput autem trunco amputatum inaurantes in sacris statuunt.

F I N I S.

